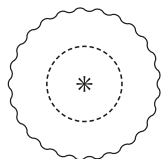

EL SENYOR DE LES TENEBRES

HAL BENNETT

TRADUÏT DE L'ANGLÈS PER FERRAN RÀFOLS GESA

La Segona **Perifèria**

No he parlat en un lloc amagat de la terra: declaro
coses que són certes
Isaïes, 45:19

Abans que un home es pugui salvar,
ha de tornar a néixer.
Senyor, com pot algú tornar a néixer?
Ha de morir, fill de puta. Ha de morir.
—Diari del reverend Cobb

EL PRÒLEG

Quan Madame Eudora va morir de càncer d'úter el 1919, el seu nebot-marit —que es deia Roosevelt, com el que duia el gran bastó— va provar inútilment de continuar la religió que ella havia fundat. Però a en Roosevelt ningú se'l va prendre seriosament, perquè li faltava la gosadia de què feia gala Madame Eudora i que la gent confonia amb el foc diví. És més, el sol fet que Madame Eudora fos morta va fer que molts dels seus seguidors es preguntessin si era realment cert que estava tocada per la inspiració de dalt. Per com havia mort, alguns es van pensar que en Roosevelt li havia remenat massa la cua —que era com alguns d'ells es referien a l'acte de follar— i que llavors Madame Eudora havia perdut la fe en la seva religió, que prometia, entre altres beneficis, l'alliberament de qualsevol mena de dolor i la vida eterna, i van buscar altres profetes que els servissin de suport. Ni tan sols el relat abrandat d'en Roosevelt sobre l'ascens al cel en cos i ànima de Madame Eudora va servir per convèncer bona part dels seus seguidors, i els que se'l van creure es van convertir al catolicisme, perquè tenien la sensació que un miracle com aquest reforçava més la credibilitat de la Verge Maria que no pas la de Madame Eudora, que abans de morir-se es va tornar d'un color lila fosc i es va engreixar tant que hauria costat Déu i ajuda que levités.

Després d'uns mesos d'anar d'una punta a l'altra del sud amb el seu fill Titus, provant de fer reviure una mica l'interès per la religió de Madame Eudora, en Roosevelt va decidir ins-

tal·lar-se en el que ell en deia una granja al sud de Goldsboro, a Carolina del Nord. De fet, la granja era una caseta molt petita amb un pati força gran, però, com la majoria de negres, en Roosevelt vivia en una realitat especial que ho transformava tot segons els seus desitjos. Ell en deia granja, i va plantar-hi dues o tres rengleres de tomàquets i blat de moro, i d'allò en va dir els seus conreus. En Titus, llavors, tenia poc més de vint anys, i es passava bona part del dia a l'habitació, pelant-se-la i llegint Salomó a la Bíblia, que sempre el fotia calent.

Feia uns mesos que eren a la granja quan un grupat de blancs que havien conegut Madame Eudora i acabaven de saber que s'havia mort van passar per la casa a donar el condol a en Roosevelt. Madame Eudora havia sigut una dona molt popular entre els blancs del sud. Havia batejat la seva religió com l'Església de Sant Esteve Màrtir, i hi ensenyava, amb murrieria i d'una manera un pèl abstracta, que els negres s'havien de quedar sempre al lloc que els pertocava i morir-se com gossos. Als blancs els agradava, allò, i ara eren a la porta per dir que Madame Eudora havia sigut una negra magnífica. Li deien tia Eudora, com si fossin tots nebots seus.

En Titus es va quedar al pis de dalt i va sentir com, de la porta estant, en Roosevelt deia a aquella colla de blancs que no seria mai tan presumtuós per convidar-los a passar, que tots eren massa bons per entrar a casa seva. Tot i el poc temps que feia que era a Goldsboro, en Roosevelt havia adquirit certa fama de savi a còpia de repetir als blancs que era un negre tòtil, un degenerat i un inútil. Als blancs els agradava sentir un negre que parlava així. «I ara, tampoc està tan malament, la casa», va dir un d'ells, ficant democràticament el cap per la porta.

En Roosevelt els va barrar el pas, amb respecte però també amb fermesa. «No és que tingui res de dolent... La casa està

prou bé, ben mirat, si em disculpen la immodèstia. I està comprada i pagada, de fet. Hi he posat els pocs calerons que em va deixar la meva dona. El que vull dir és que vostès són massa bons per entrar-hi. Déu sap que no els vull faltar al respecte. És només que sé el lloc que em pertoca, senyor. Si jo mai insultés un blanc o faltés al respecte a una blanca, esperaria que vostès em tractessin com em mereixo. Així doncs, senyor, ja veu per què no vull que entri a casa meva, senyor, tot i que hi seria perfectament benvingut, si mai li vingués de gust. Però això no és més que la casa d'un pobre negre idiota, i no és prou bona per a un blanc, senyor.»

O sigui que tots plegats se'n van anar, comentant que en Roosevelt era un negre exemplar i que n'hi hauria d'haver més com ell. I quan una de les senyores blanques del poble va explicar que en Roosevelt li havia *picat l'ullet*, o qui sap si era un tic, aquella nit els blancs van anar a linxar en Roosevelt, com ell sens dubte hauria volgut que fessin, si almenys hagués sabut per què el linxaven.

En Titus ho va veure tot. Quan van venir els blancs, en Roosevelt dormia amb un vell vestit de flors de Madame Eudora. Els blancs el van saludar en to agradable i li van demanar que els acompanyés. En Roosevelt va obeir immediatament, tot i que li diguessin que no calia que es tragués el vestit ni es posés els pantalons. El van dur amb una cortesia exquisida al peu d'un roure, al bosc. Un dels blancs, el senyor Johnson, va demanar a en Roosevelt com anaven els conreus.

—La mar de bé, senyor Johnson. La mar de bé—va dir en Roosevelt—. Em penso que aquest any la collita s'avançarà una mica.

Li van lligar les mans a l'esquena i van posar-li la corda nuada al coll. Llavors en Roosevelt es va posar a plorar. «Soc un

negre bo, oi, senyor Johnson?». Va ser l'únic que va dir, ni tan sols va preguntar per què el mataven, perquè era evident que tenien dret a fer-ne el que volguessin. «Ets un negre molt bo», va dir el senyor Johnson a en Roosevelt, tocant-li l'espatlla amb una mena d'estima incòmoda. I després es va eixugar la mà a la granota mentre cinc blancs aixecaven en Roosevelt pel coll fins que quedava dos metres per damunt de terra. El senyor Johnson i un altre blanc van provar d'arrencar-li el vestit de flors, però no l'hi van poder desenganxar del coll de tan amunt com penjava. Van deixar que li caigués sobre el cos, com una capa. «Hòstia, aquest negre té la verga més grossa que he vist en ma vida», va dir el senyor Johnson. Va alçar la mà i va tocar-la afectuosament. Va dir que potser se l'enduria a casa i la guardaria com a record. Ningú havia dut un ganivet? Just llavors, en Titus va engegar a córrer bosc enllà i va tornar a la casa. Recordava haver vist cintes grogues travessant la lluna, com si fossin canyes. Aquella nit se'n va anar de Goldsboro i va passar a Virgínia, on més endavant va conèixer la Ramona i s'hi va casar. Havia decidit que cap fill seu moriria com havia mort el seu pare. Faria el que calgués per evitar que a un fill seu li pogués passar una cosa així.

U

En Joe Market tenia dotze anys quan jugava despullat a Lee's Creek un dissabte al matí de la primavera del 1951 i provava d'atrapar peixos gat amb les mans. Els peixos gat estaven tots botits i es movien amb parsimònia, ara que la primavera tot just començava, però el sol emmandria en Joe, que no s'esforçava gaire per atrapar-los. Cada cop que movia els peus, el fang del fons del rierol s'aixecava fent un núvol com un bolet, i era per això que en Joe anava amb els ulls ben oberts per si una serp se li acostava discretament des de la riba i provava de mossegar-li les cames en l'aigua enfangada.

El rierol baixava amb el ritme impertèrrit d'un rellotge, i a en Joe li agradava sentir els esquitxos del corrent tebi entre les cames, els moviments lents que li feia la cua surant tot just sota la superfície de l'aigua de color gris pissarra. Al seu voltant, els turons de terra roja de Burnside, Virgínia, s'encorbaven com bèsties adormides al sol. En Joe veia casa seva al capdamunt del turó, amb el fum blau de llenya que serpentejava dalt de la xemeneia i es fonia amb el blau més intens del cel. Llavors va mirar rierol amunt, cap on l'aigua era neta, i va veure una serp de més d'un metre de llarg baixant cap a ell. En Joe va sortir amb tota la parsimònia perquè les pedres tenien cantells esmolats i podien tallar-li els peus. A més a més, la serp tampoc estava tan a la vora, encara. La devia tenir almenys a uns cinquanta metres.

Sense temps de fer un pas més, però, en Joe va veure el seu pare, en Titus, dret a la vora del riu.

—Joe, bonic, la mare és morta. —Vet aquí el que li va dir el seu pare. «Joe, bonic, la mare és morta». Dret a la vora del riu, amb una granota blava esparracada, una camisa rosa i el barret de palla que havia robat a una mula de Dillwyn. El barret encara tenia els forats per a les orelles de la bèstia, en Titus deia que servien per refrescar-li el cervell—. Sents el que et dic, Joe? Com és que et quedes plantat aquí com un estaquirot? La teva mare és morta, que no ho entens?

—Morta, papa? —Va provar de moure's, però les cames no l'obeïen—. La mare és morta, dius? Quan he sortit de casa collia pèsols. Com es pot haver mort tan de pressa? —Ara la serp era molt a prop, llarga i d'un gris negre lleig entre l'aigua arrossada. I bonica, també. Com la música que remorejava riu avall.

En Titus es va treure el barret. Tenia el cap perfectament afaitat i en forma de bala negra.

—Sempre t'he dit la veritat, Joe, i no serà ara que començaré a mentir. —Era un home alt i encorbat amb braços de mico. Els seus pares s'havien casat tot i ser parents molt propers, i de vegades en Titus somreia d'orella a orella sense voler. Com ara—. Voltava per la part baixa i de cop m'ha vingut trempera. O sigui que he pujat fins a casa i he vist ta mare inclinada als fogons, remenant un estofat de pèsols. Me li he plantat darrere i ella s'ha girat amb cara de patiment i m'ha dit: «Ja ho sé, que és el meu deure, amor meu. Però és que fa dies que em trobo fatal. Em fa molt de mal aquí al voltant del cor». Quan ha dit això jo ja tenia la cua com un roc, o sigui que li he dit a ta mare que només eren gasos i prou, el mal aquell que em deia. Li he dit que prenguéis bicarbonat amb una mica d'aigua tèbia. Ha sigut venir-li el rot i de seguida ha fet més bona cara. «Sé que és

el meu deure», m'ha dit. Ha fet uns quants rots més, era com si tot el gas li sortís del cos. I llavors s'ha tret el davantal, hem anat a l'habitació i ens hem ficat al llit.

En Joe estava clavat a l'aigua. De cua d'ull, va veure que la serp lliscava cap al núvol de fang que li envoltava les cames. Però estava paralitzat allà al rierol. Ja no veia la serp. Tot d'una va sentir el cos llarg i fred del rèptil fregant-li la cama com una música lenta. Es detestava a si mateix, i va pensar: no ets més que un tros de negre brut i inútil, Joe Market. Que una serp el toqués d'aquella manera. Estava convençut que cauria mort a l'aigua. I, en canvi, un calfred roent i feliç el va recórrer de dalt a baix, així d'agradable i fresc era el tacte de la serp. El cap li va girar bruscament d'una banda a l'altra, i quan va veure la serp nedant per l'aigua enfangada li va semblar sentir l'eco vibrant del cos del rèptil que desapareixia aigua avall.

—He intentat que ta mare es tragués les sabates i tota la roba —li deia en Titus Market. No parava de somriure d'orella a orella i feia girar el barret de palla amb un dit, com si fos una baldufa—. Però ella m'ha dit que tu de seguida vindries a dinar, fill. A més a més, no m'hi volia allargar gaire, ta mare tenia por que se li cremessin els pèsols. M'ha dit que ho feia per mi, per ajudar-me i prou, que per això serveix tenir dona. O sigui que al final només m'he descordat la granota, i quan he quedat content ta mare ha gemegat una mica i ha dit: «Sí, amor, per això serveix tenir dona, tant és el mal que li faci el pit»... Han sigut les seves últimes paraules, Joe. Jo al principi no ho he entès, que era morta. Quan he tornat a sentir la crida de la natura, he abaixat el cap per fer-li petons. I llavors he entès que era morta. Abans d'aixecar-me m'he quedat una estona rumiant. He pensat: «Ets un home de debò, Titus, l'has matat a cops de cua». Em sabia greu, però alhora m'he sentit una mica orgullós

d'haver fet una cosa així, no ho he pogut evitar. Un home no es pot enorgullir de gaires coses, avui dia...

En Joe sentia que l'aigua del riu feia remolins freds al voltant de la seva, de cua. Sobresaltat, va abaixar els ulls, va veure que trempava i una mica més i cau rodó de veure's tan guapo i amb aquella cua tan preciosa, com si el contacte de la serp d'alguna manera l'hagués batejat i purificat, i l'hagués convertit en la persona més bonica del món. Les cames li van tornar a respondre i va sortir de l'aigua. A en Titus li va caure el barret a terra.

—Trempes en un moment així, fill meu?

Sí, anava trempadíssim. No sabia per què, però la tenia com una pedra.

—Negre fastigós i fill de puta —va dir a en Titus. Era el primer cop que insultava el seu pare—. Has matat la meva mare.

En Titus es va posar a plorar.

—Jo l'estimava, ta mare, és la veritat i ho juro per Déu. Només ha sigut un accident. Jo no *volia* matar-la, això segur. Ara no tindrè ningú per follar-hi regularment, sempre que em vingui de gust. Et penses que la mataria volent, jo, sabent la situació tan penosa en què em quedaria? Però, com és que no plores com jo, fill? Que no et sap greu, que ta mare sigui morta? —En Joe no sabia per què no plorava, però el cas és que tenia els ulls ben secs i els hi va seguir tenint després que en Titus l'abracés i li fes petons als ulls, com si els seus llavis poguessin trobar-hi pous ocults. Com que en Joe no plorava, en Titus el va acompanyar a la casa del turó, es va asseure al porxo i va seguir plorant. En Joe va fer el ronso una estona al pati, i després va entrar a l'habitació, on la Ramona Market jeia espatarrada al llit amb el vestit de quadres apujat per la cintura i les calces abaixades fins a les sabates.

Encara tenia oberts aquells grans ulls de vaca, fits en algun lloc a l'esquerra, com si la mort l'hagués sorprès des d'aquella banda. Restes d'esperma li brillaven a l'interior de les cuixes com el reguerol ressec d'un cargol. Tenia quaranta-sis anys, però semblava una vella demacrada de gairebé cent. Havia nascut i s'havia criat a la ciutat de Lynchburg, i quan se'n va anar a Burnside amb en Titus Market, va provar de demostrar que no era una bleada de ciutat treballant tres cops més que una dona del camp. A les dones de Burnside allò no els havia fet gens de gràcia, perquè pensaven que, treballant tantíssim, la Ramona donava un mal exemple a tothom. Fins i tot en Titus va provar de frenar-la una mica dient-li que no calia que li fes de negra, que de fet ella tenia la pell molt més clara. Però la Ramona no parava mai quieta. Haurien d'haver fet molts diners, tant com treballava. Però com més treballava la Ramona, més clar era que en Titus no fotia brot i es passava el dia concebant plans delirants per fer calés. Així, la Ramona feia la feina que hauria pertocat a en Titus, i tot just en tenien per anar fent la viu-viu. Que la Ramona s'hagués mort no era una gran sorpresa per a en Titus, que no entenia gaire com algú podia treballar tantíssim sense morir-se. En un dia normal, la Ramona preparava tres àpats, netejava la casa, munyia, batia la mantega, llaurava, semblava, ferrava les mules, dallava l'herba i el blat de moro i cada nit ensenyava la Bíblia al petit Joe abans de caure exhausta al llit amb en Titus Market.

Les parets de la casa eren fines com el paper, i en Joe havia sentit un munt de vegades com en Titus, amb un xiuxiueig sonor i desesperat, esperonava la Ramona perquè es fiqués la seva cua a la boca. «Llepa-me-la, Ramona. Obre bé la boca i llepa-la amb ganes, carinyo. No et mossegarà». Però en Joe no va sentir mai que la Ramona l'hi llepés, perquè no parava de xerrar men-

tre en Titus insistia, com si el fet de donar a la boca l'ús que li és propi hagués de fer que en Titus deixés córrer la idea que li bullia al cervell. Al cap d'un cert temps, en Joe va començar a tenir la sensació que, quan li passava pel costat, la Ramona premia aquells llavis fins que tenia encara més fort que de costum, clarament per desesperar en Titus fent veure que tenia la boca més petita del que realment era.

La Ramona també provava d'espavilar en Joe. Però el noi era prou àgil per mantenir-se fora de l'abast de la mare fins que arribava l'hora dels estudis bíblics, quan ja estava massa cansat per continuar-la esquivant. Tot just feia una setmana que en Joe escoltava mig endormiscat una lectura sobre els pecats de Sodoma i Gomorra, escarxofat al sofà al costat de la mare, quan la Ramona es va aturar a mitja frase i li va assenyalar la boca, l'entrecoix i el cul. «El teu pare ha provat de fer-te alguna cosa aquí, aquí i... *aquí?*», va xiuxiuejar. «No, senyora», va dir en Joe. Tenia molta son. No acabava d'entendre per què xiuxiuejava, la mare, si en Titus ni tan sols era a casa, sinó que voltava ves a saber on amb la carraca de cotxe que tenia. La Ramona li va dir: «Si mai prova de fer-te res, vull que m'ho diguis. Em sents?». El noi va fer que sí. Però la Ramona igualment insistia. «I si jo no hi soc... Vull dir, si mai em passa res, i ell prova de fer-te alguna cosa així, vull que ho diguis al reverend Cobb. Em sents?». En Joe va tornar a fer que sí. I llavors va semblar que la Ramona quedava contenta. Va desar la Bíblia. Agraint la seva sort, en Joe va tentinejar cap al llit.

Allò havia sigut feia una setmana. I ara la Ramona era morta. Li queia un reguerol de saliva de la punta de la boca. En Joe va tenir la sensació que era una morta desconeguda. Se la va mirar més estona. L'únic que podia pensar era: «El meu pare és tot un home, l'ha matat a cops de cua». Les calces no les va tocar, però sí

que li va abaixar el vestit abans de marxar de l'habitació. Va sortir per la porta de darrere perquè no volia tornar a veure en Titus. La resta de la casa feia olor de pèsols cremats. Ella que patia per si els pèsols se li cremaven, i al final igualment s'havien cremat.

En Joe encara anava despullat. Va baixar al rierol i es va posar la roba just quan les campanes, lentes i regulars, començaven a tocar a morts. En Titus avisava els veïns, que sempre era el primer pas del ritual per enterrar els morts. A Burnside era gairebé com si els morts no es morissin del tot fins que els veïen els veïns. En Joe es va alegrar d'haver-li abaixat el vestit. Només podia pensar així en la difunta, com un «li» indefinit. Morta, era massa vella i massa lletja per ser la seva mare.

Tenia ganes que es fes de nit, però el sol no baixava. Núvols en forma de farcellets blancs planaven als contorns del cel. En Joe va sentir que la panxa li feia un sorollet i es va adonar que tenia gana. Més amunt del turó hi havia un camp de tomaqueres. D'allà estant, va veure els primers que arribaven a la casa a plorar la difunta. De la xemeneia ja no en sortia fum, el foc es devia haver apagat. En Joe es va quedar menjant tomàquets fins que l'últim cotxe i l'últim carro es van haver aturat davant la casa. Al cap d'una estona, l'estómac va parar de fer-li sorolls. El cel va enfosquir-se tot d'una, com si algú hagués apagat el sol d'una bufada.

Llavors va sentir el pare que el cridava. Però no va tornar a casa. Va baixar al rierol i s'hi va quedar tota la nit. De tant en tant feia una capcinada. Però sobretot parava l'orella i vigilava les serps que poguessin reptar cap a ell sota la lluna plena. Es recolzava sobre un pal de tabac, que pensava fer servir per matar qualsevol serp que el volgués matar. Però no en va veure cap, i quan finalment es va fer clar tenia la sensació que el dia anterior només havia sigut un malson horrible.